

Arbejdspligt: Brug for indsatser med jobeffekt – og mindre bureaukrati

Hvem er omfattet

Knap 21.000 mennesker, der ikke opfylder opholdskravet og beskæftigelseskravet, omfattes af arbejdspligten. Arbejdspligten bliver en ny stor opgave i kommunerne. Målgruppen for arbejdspligt fordeler sig ujævnt på tværs af kommunerne.

Rekordhøjt antal indvandrere er i job

Antallet af ikke-vestlige indvandrere i job er højere end nogensinde før. 192.300 ikke-vestlige indvandrere var i beskæftigelse i 4. kvartal 2023. Beskæftigelsen er steget med 10.500 personer i 2023 i forhold til 2022. Det er første gang, at beskæftigelsesfrekvensen runder 60 pct. Ukrainere er ikke talt med.

Især indvandrerkvinder fra ikke-vestlige lande, der har haft svært ved at finde fodfæste på arbejdsmarkedet, er kommet i job. Tal fra Danmarks Statistik viser, at 56,9 procent af kvinderne mellem 15 og 64 år var i lønmodtagerjob i det tredje kvartal sidste år. Det er en stigning på omkring 12 procentpoint på fem år. Ukrainere er talt med.

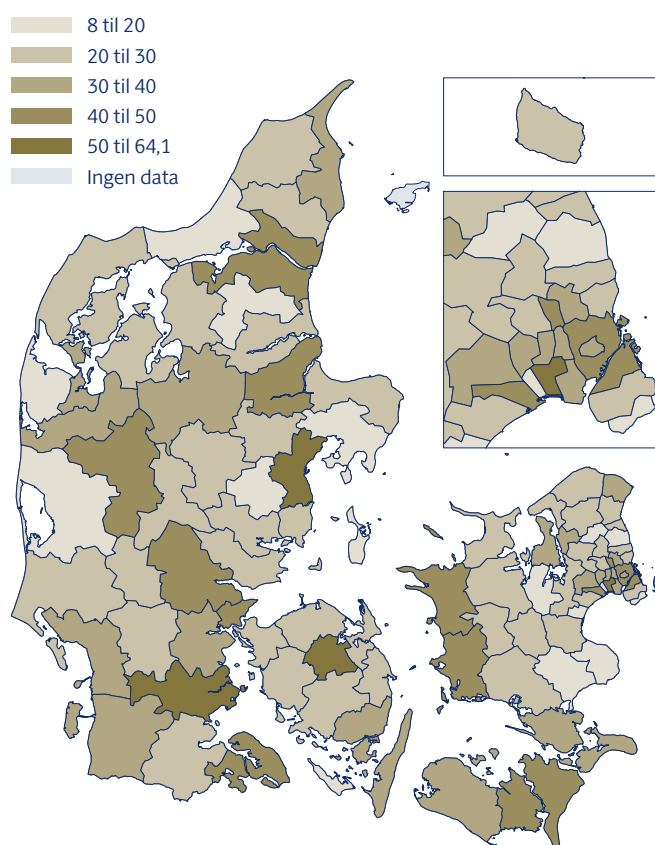
Der er potentiale for, at endnu flere med ikke-vestlig baggrund kommer i job. KL er enig i intentionerne i arbejdspligten. Men er skeptisk overfor brugen af nyttejob som bærende element i arbejdspligten.

Nyttejob er ikke det rigtige tilbud

Nytteindsats er udviklet til stærke unge, der skal "vendes i døren". Ikke til borgere, som er langt fra arbejdsmarkedet og som har andre problemstillinger end ledighed. Der er ikke evidens for, at nytteindsats giver jobeffekt. Der er heller ikke erfaringsmæssigt belæg for, at det er godt redskab for målgruppen.

Figur

Antal borgere omfattet af arbejdspligten pr. 10.000 indbyggere

Kilde: Kommunernes ydelsessystem (KY) og egne beregninger. Data dækker perioden december 2023 til februar 2024.

KL har en række forbehold overfor nytteindsats som redskab, både pga. effekt for borgerne, administration i kommunerne og respekten for spillereglerne på arbejdsmarkedet. Der er udsigt til en enorm opgave for kommunerne, når der lægges op til at etablere så mange nye nyttejob, der ikke må fortrænge ordinær arbejdskraft.

Vi skal heller ikke genopfinde tidligere tiders aktiveringsfabrikker. Det ser KL som en risiko i udmøntningen af det nye tilbud "særligt tilrettelagt nytteindsats".

De Økonomiske Råd har i 2021 skrevet følgende som kommentar til et tidligere udspil om arbejdspligt: "En aktiv indsats overfor ledige kan potentielt set bidrage til [...] en overgang til beskæftigelse. Der findes dog ikke god evidens for, at nytteindsats øger beskæftigelsen for udspillet målgruppe."

Fokus på det, der virker

- Virksomhedsrettede indsatser – forløb på en ordinær arbejdsplads med rigtige arbejdsopgaver øger tilknytningen til arbejdsmarkedet.
- Ordinære løntimer / småjobs – det motiverer borgeren at tjene sine egne penge.
- IGU – vi skal booste ordningen. Målgruppen er udvidet. Hvis man er i IGU, er man ude af arbejdspligten.
- Brancherettet opkvalificering – vi skal også sikre denne del arbejdsstyrken mod lavkonjunktur. Vi har brug for de rigtige kompetencer.
- Danskundervisning – sprog er en barriere. Dansk er vigtigt for at bevare sin tilknytning til arbejdsmarkedet.
- Helhedsorienteret indsats – mange i målgruppen kæmper med andet end ledighed, det kan være traumer, dårligt helbred, psykisk sårbarhed, ensomhed. Vi har brug for at kunne hjælpe borgerne med de problemer.

VIVE, Kortlægning af integration i kommunerne, 2021: "Kommunerne oplever, at virksomhedspraktik i kombination med ordinære timer er et effektivt værktøj til at bringe ledige i job. De mindst ressourcestærke ledige har dog brug for en tværfaglig og helhedsorienteret indsats for at komme i job."

KL arbejder for

KL ønsker, at kommunerne får flest mulige frihedsgrader til at tilrettelægge indsatser med reel jobeffekt. Det kan bedst betale sig – særligt i en tid, hvor der skal spares 3 mia. kr. i den kommunale beskæftigelsesindsats.

Bureaukratiet bør mindskes. Ikke mere tælleri og nye registreringer, der tager tiden fra indsatsen overfor borgerne. Arbejdspligten står i kontrast til regeringens ambitioner om frisættelse og afbureaukratisering.

Kommunerne skal kompenseres økonomisk for øgede indsatser og administration.

Kontakt i KL

Kontorchef Nicolas Johansen, nijo@kl.dk, 24927672
Chefkonsulent Sara Lindberg, sgl@kl.dk, 33703149